

i Tyskland, Østerrig og alle Lande, der har ført Forhandlinger, som Befolkningen ikke kendte noget til. Vi har set, hvorledes Soldaterne, uanset den Stemning, der raadede i Befolkningen, var magtesløse, var nødte til at lystre Kommandoen, naar de blev udkommanderet. Og jeg siger: Naar vi nu herhjemme i Danmark har haft den Lykke at staa udenfor og være Tilskuere, saa skulde vi drage den Lære, at vi siger: Vi maa dog søge herhjemme, som de ogsaa søger i andre Lande, om vi ikke kunde fjerne nogle af de Farer, der kan være for, at Danmark skulde komme i en lignende Ulykke som den, disse Lande har været udsat for.

Man trøster sig med, og jeg har hørt Udtalelser om, at her i Danmark vil vi nu neppe faa en stor Kamp om Forsvarsvæsenet og Militærvæsenet, thi nu har vi faaet Folkenes Forbund, og det skal nok bestemme, hvordan Militærordningen skal være. Det er i alt Fald efter alt, hvad der foreligger nu, en stor Misforstaaelse. Folkenes Forbund vil tilsyneladende, naar det bliver dannet og kommer i Virksomhed, vaage over, at man ikke gaar for vidt, ikke spænder Militærbuen for højt; men nedad er Banen fri. Vi har allerede set et Parti erklære, at de længes efter at faa en ny Militærordning her i Danmark; der maatte dog være noget, hvortil man skulde bruge Militæret. Jeg tror, at det bedste for Danmark vilde være, at vi slog disse militære Drømme ud af Hovedet, at vi fæstede vort Øje paa, at der var andre mere nærliggende Opgaver at løse for et lille Land som Danmark end at spille med i Militærorkestret; men jeg ved og kan allerede se, at vi vil faa en hidsig Kamp herhjemme ogsaa om Militærspørgsmaalet i de kommende Dage, og jeg kan forstaa, at skal vi ogsaa herhjemme som hidtil have et lille Faatal til at raade paa Erhvervsomraadet, saa vil det ende med en Katastrophe.

Men ikke mindst vigtigt er det endelig, at vi her i Danmark søger at blive fri for, at Enkeltmænd opræder paa Nationens Vegne. Det har vi nemlig heller ikke været forskaanede for her. Vi har haft den Affære, der er fremdraget for nylig, med Forhandlingerne i 1906—07, da det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), medens han var Konseilspræsident og Forsvarsminister, førte Forhandlinger med Tyskland eller med Tysklands Generålstabschef angaaende forskellige Forholds Ordning. Der har vi i Danmark haft i det smaa det, som Tyskland

og Østerrig har haft i det store, naar der har været ført Forhandlinger bag Befolkningens Ryg. Jeg vil gerne sige, at fra socialdemokratisk Side og vel nok fra alle Sider er man enig med Venstre i, at Motivet til disse Forhandlinger i og for sig var godt, dette, at man søgte at komme bort fra den Stiling, som Højre ved sin desperate, udfordrende Politik havde ført Landet ud i, idet man havde skabt en saadan Opfattelse i Tyskland, at man der saa paa Danmark som paa Fjenden, et Land, man kunde vide eller tro vilde benytte den første givne Lejlighed til at tage Revanche for 1864. Det var noget godt, noget fortjenstfuldt, noget nødvendigt, at naar Parlamentarismen kom til at sejre i Danmark, naar det var Befolkningen og ikke et lille Faatal, der raadede, saa maatte man søge at faa Forholdene ordnede ogsaa udadtil. Derfor vilde sikkert enhver have ydet det ærede Medlem Anerkendelse, om han havde foretaget en saadan Virksomhed for at skabe et godt og venskabeligt Forhold til alle Nabostater. Men det, som var det forkastelige, var dette, at det ærede Medlem følte sig i den Grad som eet med Nationen, at han mente, at naar *han* gjorde det, kom det ikke andre ved, saa var det tilstrækkeligt. Det ærede Medlem har erklæret, at han vilde orientere sig, vilde kende Danmarks Stilling overfor Tyskland, og det er jo meget godt, at det ærede Medlem er blevet rigtigt orienteret, men da nu Krigen kom, og da der var kommet nye Mænd til Styret, hvad hjalp saa Orienteringen, naar det ærede Medlem beholdt den for sig selv og tænkte: Jeg var saa heldig i 1906—07 at blive orienteret om Forholdene, men det skal være en dyb Hemmelighed, og det kommer ikke de følgende Regeringer i Danmark ved.

Det var jo en Fare, det ærede Medlem udsatte Danmark for, den samme Fare, som vi ser i andre Lande, som hvirvledes med ind i Krigen mod deres Villie. Da Tyskland i 1914 rykkede ind i Belgien, blev det fordømt fra alle Sider. Belgien var et lille neutralt Land, som blev overfaldet af sin tyske Nabo, og man var fra alle Sider enig om, at det var forkasteligt, det var et Overgreb, der fandt Sted. Tyskland selv havde — det ved man gennem de Erklæringer, der kom frem — en Erkendelse af, at det ikke var, som det skulde være. Tyskland havde kun en lille Undskyldning, og det var den, at det havde Belgien mistænkt for, at det vilde hjælpe England, hvis det kneb,